

Cieplowski, Stanisław

Stanisław Konarski

Almanach Muzealny 5, 370-372

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

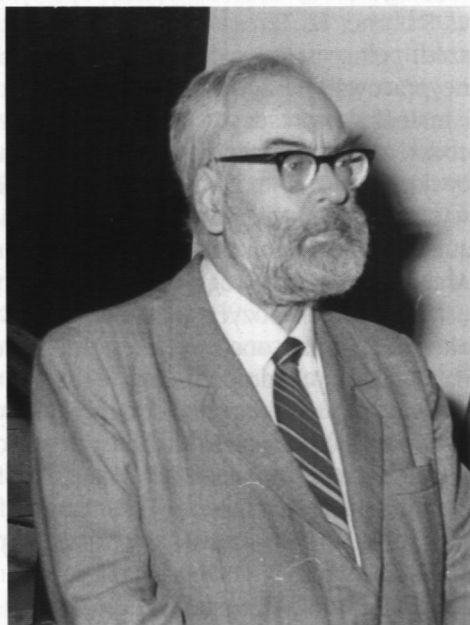
turystycznej – rajdu szlakiem walk na Powiślu. Włączyła się do prac organizacyjnych Społecznego Komitetu Muzeum Powstania Warszawskiego. Miała ogromną chęć oderwania się od hałaśliwego i rozprasającego nurtu życia w Warszawie, marzyła o ciszy małego miasteczka czy wsi z możliwością pełnej koncentracji – jak mówiła. Mimo protestu koleżanek przeszła na wcześniejszą emeryturę od początku 1982 r. Wróciła do dziejów Pragi, do wykańczania pracy doktorskiej, ale na spełnienie odkładanych projektów zabrakło zdrowia.

Zmarła niespodziewanie szybko (9 XII 1982) w czasie rozmowy z personelem szpitalnym.

Oprac. Hanna Szwankowka

STANISŁAW KONARSKI

Stanisław Konarski, syn Kazimierza- historyka, literata, archiwisty, dyrektora Archiwum Akt Dawnych w latach 1921-1944, należał do tych nielicznych pracowników Muzeum Historycznego m. st. Warszawy, którzy funkcję administracyjną udanie godzili z działalnością naukową.

Urodził się w Warszawie 18 września 1923 roku. Tutaj też ukończył szkołę podstawową oraz prywatne Gimnazjum i Liceum im. Mikołaja Reja; klasy końcowe na tajnych kompletach. Egzamin maturalny zdał w 1942 r. Zaraz po maturze, zapewne dla uniknięcia wywozu na roboty przymusowe do Niemiec, wyjechał z Warszawy. Osiadł w Sadłowicach (Sandomierskie) gdzie z dniem 1 czerwca został zatrudniony jako gumieny w miejscowym majątku ziemskim. W maju 1943 r. powrócił do Warszawy. Działał w ruchu oporu. Był żołnierzem (pseud. „Zaremba”) 1 Dywizjonu Artylerii Konnej im. gen. Józefa Bema AK. Podczas Powstania Warszawskiego walczył na Czerniakowie.

W 1945 r. pojął studia w Uniwersytecie Jagiellońskim ukończone egzaminem magisterskim w 1949 r. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych uzyskał na podstawie pracy zatytułowanej „Zimmermanniada na Uniwersytecie Jagiellońskim 1910-1911”, nadany uchwałą Rady Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 22 czerwca 1962 r..

Pracę zawodową rozpoczął 1 maja 1949 r. na stanowisku referendarza w Centralnym Zarządzie Muzeów i Odnowy Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki. Początkowo samodzielnie prowadził Referat Publikacji Materiałów Rewindykacyjnych, które były drukowane jako prace Biura Rewindykacji i Odszkodowań. W latach 1950-1951 pełnił funkcję naczelnika Wydziału Wydawnictw, a następnie funkcję zastępcy naczelnika Wydziału Dokumentacji. 1 grudnia 1958r. został zatrudniony w Muzeum Historycznym m. st. Warszawy na stanowisku starszego kustosa Działu Bibliograficzno-Dokumentacyjnego. W dziale tym pozostał przez kolejnych sześć lat, uczestnicząc bezpośrednio w pracach redakcyjnych zmierzających do wydania drugiego tomu *Bibliografii Warszawy*. Od 1 marca 1965 r. pełnił obowiązki kuratora nad działami merytorycznymi Muzeum. Z dniem 1 stycznia 1967 r. został powołany na stanowisko wicedyrektora Muzeum; pozostał na nim do momentu przejścia na emeryturę.

Nowe stanowisko i związane z nim obowiązki w niczym nie ograniczyły działalności naukowej Stanisława Konarskiego. Wyniesione z domu zamiłowania historyczne, nabyte podczas studiów i pracy zawodowej umiejętności warsztatowe, pasja twórcza oraz legendarna wręcz pracowitość sprawiły, że mógł z powodzeniem realizować hasło zawarte w starym francuskim przysłowiu: „Czego się chcesz nauczyć, napisz o tym dzieło”. A napisał tych dzieł sporo.

Na szczególną uwagę zasługuje współpraca Konarskiego z *Polskim słownikiem biograficznym*. Zapoczątkowana w 1959 r. trwała nieprzerwanie do ostatnich chwil jego ziemskiej egzystencji. W jej wyniku powstały zapewne dziesiątki biogramów wybitnych i mniej znanych przedstawicieli życia naukowego i kulturalnego, a opracowanie każdego z nich musiało być poprzedzone żmudnymi poszukiwaniami materiałów źródłowych, wymagającymi wręcz detektywistycznych umiejętności, i cierpliwości mędrca. Dość powiedzieć, że tylko w latach 1959-1971 opracował ich aż 38. Zwieńczeniem tego nurtu twórczości wydaje się być *Przedmowa do Dziennika Sokratesa Starynkiewicza* wydanego w 2005 r., inaugurującego nową serię wydawniczą Muzeum Historycznego m. st. Warszawy zatytułowaną „Biblioteka Warszawska”.

Drugi ważny nurt zainteresowań Stanisława Konarskiego stanowiło warszawskie szkolnictwo. Poświęcił mu wiele opracowań, wśród nich studia: *Z dziejów tajnego szkolnictwa wyższego w Warszawie w latach okupacji*, „Rocznik Warszawski” R.7: 1966 s. 446-450; *Szkolnictwo wyższe*, w: *Walka o oświatę, naukę i kulturę w latach okupacji 1939-1944*, Warszawa

1967 s.265-323; *Warszawskie szkolnictwo powszechne w latach 1918-1939*, w: *Warszawa II Rzeczypospolitej 1918-1939*, z.3, Warszawa 1971 s.215-246; *Warszawskie średnie szkolnictwo ogólnokształcące w latach 1918-1939*, w: *Warszawa II Rzeczypospolitej 1918-1939*, z.5, Warszawa 1973 s. 179-251; *Trudne miesiące warszawskiego szkolnictwa październik 1944 - styczeń 1945*, w: *Studia dziejów oświaty i kultury umysłowej w Polsce XVIII-XX w.*, Warszawa 1977 s. 181-202; *Warszawskie szkoły i pensje prywatne w latach 1795-1863* „Rocznik Warszawski” T.22: 1992 s. 243-292. Jest też współautorem monografii *Szkoła im. Mikołaja Reja w Warszawie* wydanej w 1993 r., i współautorem dwutomowego opracowania *Rejacy w walce o niepodległość Polski* wydanego w 2004 roku.

Związły obraz dokonań S. Konarskiego nie byłby pełny, gdybym nie wspomniał o jego współpracy z redakcją *Bibliografii Warszawy*. Opracowane przez niego dla poszczególnych tomów działy; *Dzieje polityczne, Nauka i Oświata czy Warszawa w ilustracji* świadczą o prawdziwym profesjonalizmie autora i biegłości warsztatowej.

Choć odszedł na emeryturę w marcu 1991r., współpracował ze swoim Muzeum do końca życia. Zmarł 30 czerwca 2007r..

Oprac. Stanisław Cieplowski

HANNA SZWANKOWSKA

Hanna Maria Szwankowska urodziła się 3 maja 1919 r. w Warszawie jako córka Natalii z Borodziczów artystki dramatycznej i Franciszka Eychhorna inżyniera architekta.

W 1937 r. ukończyła stołeczne Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego i rozpoczęła studia historyczne na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Poza tym studiowała w Instytucie Francuskim w Warszawie, którego certyfikat uzyskała w 1939 r.